

เรื่องนี้เกิดขึ้นที่จังหวัดพิจิตรซึ่งมีถ้ำอยู่ในแม่น้ำแห่งหนึ่งและถ้ำนั้นก็เป็นที่ของพระเจ้าองค์หลวงท่านว่าในถ้ำมีลูกแก้ววิเศษซึ่งส่องประกายแวววาวทำให้บริเวณถ้ำนั้นสว่างไสวอยู่เป็นนิത്യ ดุจเวลากลางวันเลยทีเดียว เมื่ออยู่ในถ้ำพระเจ้าองค์หลวงก็มักจะกลายร่างเป็นร่างเป็นมนุษย์ได้และจะไม่มีรู้สึกหิวอะไรเลย ภายในถ้ำมีพญาพระเจ้าองค์หลวงอยู่ตัวหนึ่งชื่อว่า ท้าวรำไพ เป็นราชาแห่งพระเจ้าองค์หลวงที่ไม่ยอมกินสิ่งมีชีวิตและบำเพ็ญตบถศีลมาเป็นเวลานาน พระเจ้าองค์หลวงนี้มีบุตรอยู่ตัวหนึ่งชื่อว่า ท้าวโคจร และท้าวโคจรเองก็มีบุตรตัวหนึ่งชื่อว่า ชาละวัน ในเวลาต่อมา ท้าวโคจรเกิดทะเลาะวิวาทกับพญาพระเจ้าองค์หลวงด้วยกันชื่อ ท้าวพันตาและพญาพันวัง ทั้งสามต่อสู้กัน เพื่อชิงความเป็นใหญ่แต่ผลปรากฏว่า ทั้งสามต้องมาจบชีวิตลงจากบาดแผลที่เกิดจากการต่อสู้กันนั้น

ดังนั้นพญาชาละวัน จึงได้ครอบครองความเป็นใหญ่ในถ้ำโดยไม่มีใครกล้าทำหายอำนาจหลังจากนั้นก็ได้นำพระเจ้าองค์หลวงสองตัวเป็นภรรยา คือ นางวิมาลา และนางเลื่อนลายวรรณ โดยธรรมชาติของสัตว์กินเนื้อ ถึงแม้ว่ามันจะกลายร่างเป็นมนุษย์ได้ก็ตามที่ พญาชาละวันก็ยังมีนิสัยดุร้าย และชอบกินเนื้อมนุษย์ไม่เหมือนกับพระเจ้าองค์หลวงที่เป็นปู่ของตน พญาพระเจ้าองค์หลวงนี้ไม่รักษาศีลแต่อย่างใด

วันหนึ่ง พญาชาละวันออกมาจากถ้ำเพื่อหาเนื้อมนุษย์กินเป็นอาหาร ได้ว่ายตามน้ำมาจนถึงท่าน้ำเมืองพิจิตรเวลานั้นสองสาวพี่น้องคือ ตะเกาแก้วและตะเกาทอง บุตรสาวของเจ้าเมืองพิจิตรกำลังลงเล่นน้ำอยู่ในแม่น้ำหน้าบ้านของตนอยู่พอดี สองพี่น้องห้อมล้อมด้วยบ่าวไพร่หลายคนงามของตะเกาทองเป็นที่ต้องตาต้องใจของชาละวันมาก มันเกิดความรักในมนุษย์ขึ้นมาในทันที เจ้าสัตว์ร้ายเปลี่ยนใจทันที จากความต้องการที่จะกินเนื้อเหยื่อกลับกลายเป็นรักเหยื่อดังนั้นมันจึงว่ายน้ำตรงรี่เข้าไปหาหญิงสาวแล้วคาบนางไว้ท่ามกลางความตกตะลึงของบ่าวไพร่ ชาละวันคาบหญิงสาวผู้ไร้เดียงสาไปสู่ถ้ำของตนในทันทีในขณะที่ถูกคาบอยู่ในปากตะเกาทองสลบไสลไม่ได้สติ ชาละวันทำการแก้ไขจนกระทั่งนางฟื้น ครั้นลืมนางก็ตั้งตาคอยใจที่ได้พบกับถ้ำอันวิจิตรตระการตายิ่งนัก เมื่อนางเห็นชาละวันผู้ซึ่งตอนนี้ได้กลายร่างเป็นมนุษย์แล้ว นางก็รู้สึกขวยเขินที่ได้เห็นชายหนุ่มรูปงาม ฝ่ายชาละวันก็จัดการเกี่ยวพาราสินางจนกระทั่งนางหลงรักและตกเป็นภรรยาคนที่สามของชาละวันไป และนับจากนั้นมาก็เริ่มมีการทะเลาะวิวาทในระหว่างภรรยาทั้งสามของชาละวันอยู่เป็นประจำในขณะเดียวกัน หลังจากได้ทราบข่าวที่ทำให้ตกตะลึงแล้วเจ้าเมืองพิจิตรก็เกิดวิตกกังวลเป็นอย่างมากเกี่ยวกับความปลอดภัยของลูกสาวตน และแค้นเคืองเจ้าสัตว์ร้าย เพื่อกำจัดเจ้าพระเจ้าองค์หลวงเสีย ท่านเจ้าเมืองจึงป่าวประกาศว่าผู้ใดก็ตามสามารถสังหารพระเจ้าองค์หลวงได้และสามารถนำลูกสาวของตนกลับมาในขณะที่มีชีวิต จะได้แต่งงานกับนางและได้ส่วนแบ่งในทรัพย์สินสมบัติของตน

ขณะนั้นมีชายหนุ่มวัยแตกพานอายุ 18 ปี อยู่คนหนึ่งชื่อว่า "ไกรทอง" เป็นชาวจังหวัดนทบุรีได้คุมเรือไปทำการค้าขายอยู่ที่เมืองพิจิตร และได้ถือโอกาสเล่าเรียนวิชาอาคมกับอาจารย์ที่นั่นเขามีความชำนาญในการปราบพระเจ้าองค์หลวงและสามารถระเบิดน้ำเป็นทางเดินเข้าไปได้เมื่อไกรทองรู้ข่าวการประกาศให้รางวัล เขาก็อาสาปราบพระเจ้าองค์หลวงโดยไม่รีรอ ก่อนอื่นเขาไปพบอาจารย์และเล่าให้ท่านฟังเกี่ยวกับการพจญภัยในครั้งนี้ อาจารย์ของเขาจึงได้ทำการตรวจดู ดวงชะตาราศีและตรวจดูฤกษ์ยามเห็นว่าไกรทองจะต้องมีชัยชนะในการพิชิตพระเจ้าองค์หลวงได้อย่างแน่นอน แต่เนื่องจากพระเจ้าองค์หลวงมีเขี้ยวแก้ว จึงไม่มีอาวุธใดที่จะระคายผิวของมันได้ อาจารย์จึงได้มอบของวิเศษ 3 อย่างให้ไกรทองไปซึ่งก็ได้แก่ เทียนชัย ใช้จุดระเบิดน้ำเป็นทางเดินไปจนถึงที่ของมันได้ อาจารย์จึงได้มอบของวิเศษ 3 อย่างให้ไกรทองไปซึ่งก็ได้แก่ เทียนชัย ใช้จุดระเบิดน้ำเป็นทางเดินไปจนถึงที่หมาย มีดหมอ

ลงอาคม และหอกสกัดตะโลหะ พร้อมให้พรให้ไกรทองประสบชัยชนะ ฝ่ายซาละวันหลังจากได้ตะเกาทองเป็น
ภรรยาคนที่สามแล้วคืนวันหนึ่งได้ฝันว่าเกิดมีไฟไหม้ขึ้น และมีเทวดาผู้ทรงอิทธิฤทธิ์ใช้พระขรรค์ตัดคอตุนขาด
กระเด็น หลังจากตื่นขึ้นก็ตกใจรีบไปปรึกษาปู่ของตน คือท้าวรำไพผู้ซึ่งรู้ได้ทันทีว่าหลานของตนกำลังตกอยู่ใน
อันตราย จึงสั่งให้ซาละวันจำศีลอยู่ในถ้ำเป็นเวลา 7 วัน เพราะถ้ำเขาขึ้นออกไปก็จะต้องประสบกับอันตราย
อย่างแน่นอน ซาละวันเกิดความกลัวจึงสั่งให้บริวารจะเข้ นำหินมาปิดปากถ้ำไว้อย่างแน่นหนา และเริ่มถือศีล
ตามคำแนะนำของจระเข้ผู้เป็นปู่

ในขณะที่เดียวกันหลังจากกล่าวลาผู้เป็นอาจารย์แล้ว ไกรทองก็ต่อแพลอยลงน้ำและประกอบพิธีเรียก
ราชาแห่งจระเข้มา ต่อสู้กัน ชาวบ้านที่อยากดูเหตุการณ์เมื่อรู้ข่าวการล่าพญาจระเข้ทั้งอยู่ใกล้ไกลก็แห่กันมาดู
เหตุการณ์อยู่บนฝั่งแม่น้ำอย่างใจจดใจจ่อและถึงแม้ว่าพญาซาละวันจะพยายามปกป้องชีวิตของตนอย่างดี
ที่สุดแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถหนีโชคชะตาไปได้ ดังนั้นพิธีของไกรทองจึงทำให้ซาละวันรู้สึกเร่าร้อนเหมือนถูก
ไฟเผา เมื่อสุดจะทนไหวแล้วซาละวันก็ลืมนคำสั่งของผู้เป็นปู่เสียสนิท พญาซาละวันจึงแผลงฤทธิ์พังประตูถ้ำออก
มาแล้วโผล่ขึ้นเหนือน้ำกลายเป็นจระเข้ใหญ่น่ากลัว แม่น้ำที่สงบเงียบก็ปั่นป่วนด้วยฤทธิ์ของสัตว์ร้าย ทันทีที่ทั้ง
คู่เผชิญหน้ากันก็เกิดการต่อสู้กันชุลมุนท้ายที่สุดไกรทองก็แทงสัตว์ร้ายเข้าที่ใต้ราวนมด้วยหอกสกัดตะโลหะ
ทันใดนั้นทั่วทั้งลำน้ำก็กลับกลายเป็นสีแดงฉานพร้อมทั้งกลิ่นคาวเลือดเพื่อปกป้องชีวิตของตนไว้ พญาซาละวัน
จึงหนีเข้าไปซ่อนตัวอยู่ในถ้ำใต้น้ำ แต่ว่าไกรทองไม่หยุดยุดอยู่เพียงแค่นั้นเขาตามคู่ต่อสู้ลงไปใถ้ำ โดยจุดเทียน
ชัยระเบิดน้ำเป็นทางลงลงใต้น้ำเมื่อเข้าไปในถ้ำไกรทองเห็นวิมาลา ภรรยาของซาละวันก็แกล้งทำเป็นเข้าไป
ลวนลามเพื่อให้นางสง เสียงจะได้ยั่วให้สัตว์ร้ายที่กำลังได้รับบาดเจ็บออกมาที่ซ่อน ซาละวันเองเข้าไปหาปู่ของ
ตนเพื่อให้ช่วยรักษาบาดแผลให้ แต่ว่าจระเข้เฒ่าไม่สามารถจะช่วยเหลืออะไรได้เพราะซาละวันไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้
เสียงหวีดร้องของภรรยาทำให้เจ้าสัตว์ร้ายเดือดดาลยิ่งนักถึงกับออกมาจากที่ซ่อนแต่ก็มาถูกแทงตายอยู่ตรง
นั้นเองไกรทองสามารถช่วยตะเกาทองออกมาได้และนำนางขึ้นสู่เหนือผิวน้ำท่ามกลางเสียงโห่ร้องฝูงชนสู่เหนือ
ผิวน้ำท่ามกลางเสียงเหอองฝูงชนด้วยความดีใจอย่างสุดซึ้ง ท่านเจ้าเมืองพิจิตรจึงมอบรางวัลให้ไกรทองตาม
สัญญาพร้อมกับยกลูกสาว อีกคนหนึ่งคือตะเกาแก้วให้เป็นภรรยาของไกรทองด้วย ดังนั้นไกรทองจึงได้สองพ่
น้องเป็นภรรยาพร้อมกับสมบัติอีกส่วนหนึ่งจากท่านเจ้าเมือง ทั้งสามจึงใช้ชีวิตอยู่ในเมืองพิจิตรอย่างมีความสุข
และเรื่องไกรทองนี้ก็นำมาเล่าสู่กันฟังซ้ำอีกทั่วทั้งประเทศ

แง่คิด : ถึงแม้ตนจะเก่งกล้าสามารถและวิเศษขนาดไหนก็ย่อมมีผู้ที่เหนือกว่าสมดังคำที่ว่า "เหนือฟ้าก็ยังมีฟ้า